

ІНСТИТУТ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ НАН УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ УКРАЇНСЬКОЇ АРХЕОГРАФІЇ ТА ДЖЕРЕЛОЗНАВСТВА
ІМЕНІ М. С. ГРУШЕВСЬКОГО НАН УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЧЕРНІГІВСЬКИЙ КОЛЕГІУМ»
ІМЕНІ Т. Г. ШЕВЧЕНКА
НАЦІОНАЛЬНА СПІЛКА КРАЄЗНАВЦІВ УКРАЇНИ

СІВЕРЯНСЬКИЙ ЛІТОПИС

НАУКОВИЙ ЖУРНАЛ

2022 № 3 (165)

Головний редактор

С. М. Шуміло

Шеф-редактор

С. О. Павленко

Заступники головного редактора

В. О. Дятлов,
О. Б. Коваленко

Відповідальний секретар

В. В. Шуміло

Випускові редактори

К. Г. Борисенко,
С. А. Токарев,
В. О. Чистяков

Редакційна рада

І. М. Аліференко, Г. В. Боряк, О. Я. Гаранін, І. Б. Гирич, С. Л. Лаєвський,
Ю. А. Мицик, О. П. Моця, Г. В. Папакін, Н. Б. Реброва, О. П. Реєнт Т. Розен,
О. Г. Самойленко, В. А. Смолій, Ю. О. Соболев,
О. С. Шеремет, С. В. Шуміло

Редакційна колегія

А. М. Боровик, С. Ф. Веремєєв, О. М. Веремейчик, Г. В. Вергієнко, О. І. Галенко,
В. О. Дятлов, Я. В. Капранов, О. Б. Коваленко, І. В. Кондратьєв, Т. П. Льоннгрєн,
С. М. Ляшко, О. О. Маврін, Р. В. Маньковська, Є. Остапчук, А. М. Острияно,
В. М. Пекарчук, С. М. Плохий, В. М. Половець, О. А. Прігарін, О. Я. Рахно, І. Хаусман,
В. Г. Ченцова, О. Є. Черненко, Д. Чишмеджієв, Н. В. Шліхта, К. М. Ячменіхін

З 02.07.2020 р. журнал включено до **категорії Б**

Переліку наукових фахових видань України,
публікації яких зараховуються до результатів дисертаційних робіт
зі спеціальностей **032 “Історія та археологія”** і **035 “Філологія”**

Статті журналу індексуються в **Google Scholar** та **OpenAIRE**

Журнал видається за фінансової підтримки з обласного бюджету Чернігівської області
в рамках обласної Програми підтримки розвитку інформаційної
та видавничої сфер Чернігівщини на 2021–2022 роки

Міністерство юстиції України. Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу
масової інформації Серія КВ № 23837–13677Р від 03.04.2019

ISSN-print: 2518-7422

ISSN-online: 2518-7430

Адреса редакції: проспект Миру, 13, кабінет 106, м. Чернігів, 14021, Україна

Телефони для довідок: +38-(050)-282-2075; +38-(63)-255-8821

E-mail: siverian.chronicle@gmail.com

Старий сайт журналу: siver-litopis.cn.ua

Новий сайт журналу: sl-journal.com.ua

INSTITUTE OF HISTORY OF UKRAINE OF THE NAS OF UKRAINE
M. S. HRUSHEVSKIYI INSTITUTE OF UKRAINIAN ARCHEOGRAPHY AND
SOURCE STUDIES OF THE NAS OF UKRAINE
T. H. SHEVCHENKO NATIONAL UNIVERSITY «CHERNIHIV COLEHIUM»
NATIONAL ASSOCIATION OF LOCAL RESEARCHERS OF UKRAINE

SIVERIAN CHRONICLE

SCIENTIFIC JOURNAL

2022 № 3 (165)

Editor-in-Chief
S. Shumilo

Managing Editor
S. Pavlenko

**Deputies
of the Editor-in-Chief**
V. Diatlov,
O. Kovalenko

**Executive
Secretary**
V. Shumilo

**Technical
Editors**
K. Borysenko, S. Tokariev,
V. Chystiakov

Editorial Council

I. Aliferenko, H. Boriak, O. Haranin, I. Hyrych, S. Laievskiy, O. Motsia,
Yu. Mytsyk, H. Papakin, N. Rebrova, O. Reient, T. Rosén, O. Samoilenko, V. Smolii,
Yu. Sobol, O. Sheremet, S. Shumylo

Editorial Board

A. Borovyk, S. Veremeev, O. Veremeichyk, H. Vertienko, O. Halenko, V. Diatlov,
Ya. Kapranov, O. Kovalenko, I. Kondratiiev, T. Lönngren, S. Liashko, O. Mavrin,
R. Mankovska, J. Ostapczuk, A. Ostrianko, V. Pekarchuk, S. Plokhyy, V. Polovets,
O. Prigarin, O. Rakhno, G. Hausmann, V. Chentsova, O. Chernenko,
D. Cheshmedzhiev, N. Shlikhta, K. Yachmenikhin

Since 02.07.2020 this Journal is included in the **category B**
of the List of scientific professional publications of Ukraine,
whose publications are included in the results of dissertations
in specialties **032 “History and Archaeology”** and **035 “Philology”**

Journal articles are indexed in **Google Scholar** and **OpenAIRE**

The journal is published with the regional budget support of Chernihiv region
within the Program
of information and publishing industry development in Chernihiv region for 2021–2022

Ministry of Justice of Ukraine. Certificate of State Registration of the Print Media
Series KV № 23837–13677R from 03.04.2019
ISSN-print: 2518-7422
ISSN-online: 2518-7430

Address of the Editorship: 13/106 Peace Avenue, Chenihiv, 14021, Ukraine
Phone for reference: +38-(050)-282-2075; +38-(063)-255-8821
E-mail: siverian.chronicle@gmail.com
Old journal site: siver-litopis.cn.ua
New journal site: sl-journal.com.ua

© Editorship of the «Siverian chronicle», 2022

ЗМІСТ

У глиб віків

<i>Ганишин О.</i> Моделювання організації єдиного києво-канівського некрополя великого київського князя Всеволода Ольговича й гіпотеза щодо тотожності храму літописного монастиря Святого Симеона та споруди Кирилівської церкви Києва	4
<i>Травкіна О.</i> Про іконографію керамічної ікони Богородиці з Успенського собору Єлецького монастиря м. Чернігова	18

Церковна старовина

<i>Шуміло В., Чистяков В.</i> Діяльність митрополита Фотія та проблема розділення Київської митрополії між Московською державою та Великим князівством Литовським	26
<i>Гордієнко Д.</i> Постаць митрополита Григорія Цамблака в осмисленні Михайла Грушевського	39
<i>Петренко І.</i> Церковно-шкільне меценатство у лівобережних українських єпархіях Російської імперії наприкінці XIX – на початку XX ст.	48

Мовою документів

<i>Мицик Ю., Тарасенко І.</i> З нових документів до історії Сіверщини (XVII–XVIII ст.) (частина 23)	56
<i>Мешковой М., Мицик Ю.</i> Невідомий лист гетьмана Івана Мазепи до белзького воєводи Адама Сенявського	84

Розвідки

<i>Пилипенко О.</i> Соціально-економічне становище викладачів університетів Наддніпрянської України у першій половині XIX ст.	87
<i>Сорокіна К.</i> Матеріали до просопографічного портрету родини Сокальських в колекціях електронного репозитарію Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна	97

Літературознавчі студії

<i>Шуміло С.</i> Духовний вірш «Плач Йосипа Прекрасного» та його сирійське літературне джерело	104
<i>Чапля О.</i> Покаяння як передумова святості у творах перших українських проповідників (від Кирила Турівського до митрополита Іларіона)	109
<i>Колошук Н.</i> Чи можливе каяття «червоної людини» у час second-hand?	116

Дослідницькі нотатки

<i>Демченко Т., Іваницька С.</i> «Невигадане»: радянська буденність 1920–1930-х рр. у літературній творчості Анатолія Калиновського (Галана)	123
<i>Зубко О.</i> Подєбрядське повсякдення Євгена Чикаленка (1925–1929)	136

Рецензії. Огляди. Анотації

<i>Голець В.</i> Лозовий О.М. Із павутиння часу. Олександрія, 2021. 159 с.	143
<i>Рижова О.</i> Адрюг А.К. Декоративне мистецтво Чернігова другої половини XVII – початку XVIII ст. Чернігів: <i>SCRIPTORIUM</i> , 2022. 152 с.: іл.	145

